

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2026-1104

13.10.2026

If Skadeforsikring NUF

Ulykke

Fall – magevirus - svimlet – ulykke – unntak - sykelig tilstand.

Forsikrede skadet ryggmargen etter fall. Forsikrede var på toalettet i forbindelse med magevirus/oppkast, men husket lite om hendelsen. Ektefellen, meldte krav under forsikringen og beskrev da at forsikrede «svimlet og falt forover». Foretaket avslo krav med henvisning til at det ikke forelå ulykke i vilkårenes forstand, subsidiært under henvisning til unntak for ulykkesskader «som skyldes sykdom, sykelig tilstand eller anlegg». Saken reiste spørsmål om skaden er å anse som en ulykkesskade, og i så fall om foretaket kan avslå med hjemmel i unntaksbestemmelsen. Nemnda bemerket at etter nemndas praksis anses skade etter fall som en ulykkesskade, uten at det er nødvendig å påvise en ytre årsak til fallet. Nemnda uttalte at HR-2024-1982A hadde lite overføringsverdi, ettersom dommen gjaldt yrkesskadeforsikringen, der ulykkesbegrepet ikke er det samme som i ulykkesforsikring. Aktuelle hendelse måtte anses som en ulykke i tråd med tidligere nemndspraksis. Nemnda bemerket videre at det i tråd med nemndspraksis kun er fall som følge av mer langvarig eller permanent sykdom/ sykelig tilstand som omfattes av tilsvarende unntak. Ettersom det i denne saken ikke var opplysninger som tilsa en slik tilstand, hadde ikke foretaket sannsynliggjort at unntaket kom til anvendelse. Forsikrede hadde videre krav på dekning av rimelige og nødvendige advokatutgifter. Nemnda ga forsikrede medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede skadet seg etter et fall på toalettet 10.3.26. I operasjonsbeskrivelse samme dag fremkommer at forsikrede falt fra toalettet og ned på gulvet, hvor hen landet mot ansiktet.

I journal fra sykehuset et par dager senere fremkommer samme beskrivelse av hendelsen. Videre fremkommer at forsikrede hadde cervikal ryggmargsskade.

Forsikrede (ved ektefelle) meldte krav under forsikringen 12.3.26, og beskrev hendelsen slik:

Hen var på toalettet ifm magevirus/oppkast, svimlet og falt forover og traff vask/skuff med hode først. Fikk en skade i ryggmargen som de har operert. [...]

Foretaket avslo kravet 18.3.26, under henvisning til at skaden oppstod som følge av en sykelig tilstand.

Forsikrede har senere opplyst at ektefellen ikke var «til stede på toalettet da skaden skjedde. [Forsikrede] husker lite utover [hva som fremgår i skademeldingen] av det konkrete hendelsesforløpet.»

Forsikrede har i det vesentlige anført at skaden gir rett til utbetaling under forsikringen. Skaden oppsto ved et fall. Et forbigående magevirus, med midlertidig svekket allmenntilstand og svimmelhet, var den bakenforliggende årsaken. Den forbigående svimmelheten omfattes ikke av vilkårenes unntak for sykdom eller sykelig tilstand, jf. FinKN-2012-357 og FinKN-2025-1040, hvor det er lagt til grunn at kortvarig besvimelse, svimmelhet eller «blackout» som går over av seg selv,

faller utenfor en naturlig språklig forståelse av sykdom eller sykelig tilstand. Unntaket er etter denne praksisen forbeholdt mer langvarige eller permanente tilstander. Skal en sentral årsaksfaktor som plutselig og uventet besvimelse eller svimmelhet unntas fra dekningen, må dette dessuten fremgå klart og utvetydig av vilkårene. I denne saken var forsikredes svekkede helsetilstand midlertidig, og svimmelheten som førte til fallet, var etter alt å dømme plutselig og uventet. Det er derfor ikke sannsynliggjort at skaden skyldtes «sykdom» eller «sykelig tilstand» i vilkårenes forstand. Forsikringsforetaket har heller ikke formulert unntaket klarere enn foretaket i FinKN-2025-1040.

Forsikrede har videre vist til en lignende sak - FinKN-2025-347, hvor nemnda behandlet både om et fall på et baderom uten vitner eller sikre opplysninger om den bakenforliggende årsaken kunne anses som en «ytre begivenhet», og hvilken betydning HR-2024-1982-A har for ulykkesbegrepet i en privat ulykkesforsikring. Nemnda la til grunn at fall uten en påvist ytre årsak kan omfattes av ulykkesbegrepet, jf. også FinKN-2017-695, FinKN-2017-317, FinKN-2017-120 og FinKN-2022-306. HR-2024-1982-A gjelder ulykkesbegrepet etter yrkesskedeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav a og har etter forsikredes syn ikke direkte betydning for tolkningen av en privat ulykkesforsikring.

Forsikrede har også anført at han har rett til dekning av sine advokatutgifter, dersom klagen fører frem, jf. bl.a. FinKN-2024-777.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at det ikke er sannsynliggjort en ulykkeskade, slik dette er definert i vilkårene. Ordlyden i vilkårene krever at skaden skyldes en plutselig og uforutsett «ytre begivenhet». Vilket avgrenser mot skader som skyldes indre årsaker som sykdom eller kroppens egne reaksjoner. Med «ytre begivenhet» menes vanligvis at det må ha skjedd noe utenfor sikredes egen kropp. Finansklagenemnda har i flere avgjørelser henvist til juridisk teori (Selmer), som beskriver vilkåret som at «det må ha skjedd noe som innvirker skadelig på den forsikredes kropp, og som en utenforstående kan iaktta», se blant annet FinKN-2024-55. Praksis fra både domstolene og Finansklagenemnda har lagt vekt på at skader som skyldes kroppens egne reaksjoner eller indre sykdom, som hovedregel ikke anses som en «ytre begivenhet», se også Rt-1932-92 (fall forårsaket av svimmelhet ikke ulykkestilfelle) og HR-2024-1982 (fall og påfølgende hodeskade grunnet besvimelse var ikke forårsaket av en «ytre hendelse»). Finansklagenemnda har videre uttalt at skader som skyldes egne kroppsbevegelser, typisk faller utenfor ordlyden av «ytre begivenhet». I denne saken ble forsikrede svimmel i forbindelse med omgangssyke, og falt fremover da hen satt på toalettet. Svimmelheten er en indre årsak knyttet til forsikredes helsetilstand, og fallet er en direkte følge av den indre tilstanden. Det foreligger ingen ytre hendelse som påvirket sikrede utenfra og forårsaket fallet, som for eksempel at hen snublet i noe eller skled på et glatt underlag. Uansett faller tilfellet innunder unntaket i vilkårene for sykdom, mv.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om fallet er å anse som en ulykkeskade, evt. om unntak for sykdom/sykelig tilstand kommer til anvendelse.

Kravstiller, altså forsikrede, har bevisbyrden. Det innebærer at det er forsikrede som i tilstrekkelig grad må sannsynliggjøre at vilkårene for utbetaling er oppfylt. Foretaket må derimot sannsynliggjøre at et unntak kommer til anvendelse.

Av forsikringsvilkårene fremgår:

Definisjoner

[...]

Ulykkesskade

Med ulykkesskade forstås fysisk skade på person forårsaket ved en plutselig og uforutsett ytre begivenhet, «et ulykkestilfelle», som inntreffer i forsikringstiden.

[...]

6. Hva forsikringen ikke omfatter. Begrensninger

[...]

6.3 Sykdom, smitte og andre særlige tilstander

Forsikringen gjelder ikke ulykkesskade som skyldes sykdom, sykkelig tilstand eller anlegg, for eksempel skader som oppstår i forbindelse med epileptisk anfall, bevissthetstap, hjerneslag eller lignende.

Etter vilkårene er det et krav at skaden er «forårsaket ved en plutselig og uforutsett ytre begivenhet». Videre følger det at foretaket har unntatt ulykkesskader «som skyldes sykdom, sykkelig tilstand eller anlegg, for eksempel skader som oppstår i forbindelse med epileptisk anfall, bevissthetstap, hjerneslag eller lignende.»

Nemnda tar først stilling til om skaden er å anse som en ulykkesskade, altså om skaden er forårsaket ved en plutselig og uforutsett ytre begivenhet.

I aktuelle sak skyldtes skaden et fall fra toalettet. Den eneste fremlagte beskrivelsen av hvorfor forsikrede falt, er inntatt i ektefellens skademelding: «[Hen] var på toalettet ifm magesvirus/oppkast, svimlet og falt forover og traff vask/skuff med hode først».

Foretaket har særlig argumentert for at fallskaden ikke oppfyller kravet om ytre begivenhet, idet svimmelheten er en indre årsak knyttet til forsikredes helsetilstand, og fallet er en direkte følge av den indre tilstanden.

Nemnda har over lang tid lagt til grunn i praksis at skade etter fall oppfyller kravene til ulykkesskade, uten at det er nødvendig å påvise en ytre årsak til fallet, jf. bl.a. avgjørelse FSN-4559, FSN-5181, 2013-534, 2017-120, 2017-317, 2017-695, 2022-944, 2022-306 og 2025-347. Det bemerkes for ordens skyld at nemnda i FSN-2875 (besvimelse eller overanstrengelse) vurderte dette annerledes.

Høyesterett vurderte i HR-2024-1982-A (dissens 4-1) om et sykdomsutløst fall med tilhørende skade etter sammenstøt med bakken var å anse som en arbeidsulykke.

Fra Høyesteretts oppsummering i dommen siteres:

Oppsummering

(71) Med «arbeidsulykke» meiner yrkesskedeforsikringslova § 11 fyrste ledd bokstav a at skaden må skuldast ei plutselig og ytre hending. Sjukdom og det at nokon brått blir dårleg, som ikkje kan førast attende til noka ytre hending eller nokon ytre påverknad, fell utanfor.

(72) Lovførearbeida er klare på at eit fall på grunn av sjukdom eller fordi nokon brått blir dårleg, fell utom lova. Seinare praksis frå Trygderetten, Rikstrygdeverket og NAV kan ikkje endre på dette. Praksisen knytt til folketrygdlova § 13-3 andre ledd fyrste punktum er ikkje avgjerande for tolkinga av yrkesskedeforsikringslova § 11 fyrste ledd bokstav a. Tolkingsresultatet som det er teke til orde for i saka her – at alle sykdomsutløyste fall på flatt underlag er omfatta – kan etter mitt syn ikkje leggjast til grunn utan lovendring.

(73) Det er ikkje naturleg å seia at samanstyten med golvet er årsaka til As skade. Den eigentlege årsaka til skaden er at han svima av og deretter fall og slo hovudet. Dette er ikkje ei arbeidsulykke etter yrkesskedeforsikringslova § 11 fyrste ledd bokstav a

Høyesterett kom altså til at skade som følge av sammenstøt med gulv, når fallets årsak var knyttet til besvimelse, ikke var en arbeidsulykke.

HR-2024-1982-A gjelder som nevnt ulykkesbegrepet under yfl. § 11 første ledd bokstav a. Det er sikker rett at ulykkesbegrepet i yrkesskade ikke er det samme som i ulykkesforsikring. Nemnda finner på denne bakgrunn at dommen, fordi den gjelder et helt annet forsikringsprodukt, har lite overføringsverdi til saker som omhandler sammenstøt med bakken under ulykkesforsikringer. Dette er også lagt til grunn i FinKN-2025-347, som gjaldt hva nemnda forstod var tale om fall som følge av ukjente forhold på et mørkt bad, og ikke et sannsynliggjort fall som følge av sykdom.

Nemnda finner etter dette at hendelsen, i tråd med den tradisjonelle tolkningen, må anses som et ulykkestilfelle etter vilkårene.

Etter dette ser nemnda på spørsmålet om unntaket for ulykkeskader «som skyldes sykdom, sykkelig tilstand eller anlegg, for eksempel skader som oppstår i forbindelse med epileptisk anfall, bevissthetstap, hjerneslag eller lignende» kommer til anvendelse.

Slike unntaksbestemmelser, som unntar mye av sykdomsrisikoen, er inntatt i samtlige ordinære ulykkesforsikringer på markedet. I nemndspraksis er det lagt til grunn at det kun er fall som følge av mer langvarig eller permanent sykdom/sykkelig tilstand som omfattes av slike unntak. Det vises i denne sammenheng til oppsummeringen av praksis tilknyttet lignende unntaksbestemmelser i avgjørelse 2025-1040:

Nemnda har i flere saker vurdert innholdet i lignende unntaksbestemmelser. I avgjørelse 2012-357 uttalte nemndas flertall at:

Kortvarig besvimelse, svimmelhet, blackout osv. som leder til fall – eller nesten-fall – for deretter å gå over av seg selv, faller utenfor en naturlig språklig forståelse av sykdom eller sykkelig tilstand. Unntak gjelder selvfølgelig hvor svimmelheten skyldes en langvarig sykkelig tilstand, som eksempelvis svært lavt blodtrykk osv. Derimot hører det med til de mer dagligdagse hendelser at man fra tid til annen kan oppleve forbigående svimmelhet, eksempelvis som følge av for lite søvn, etter en lang arbeidsdag osv. – og uten at dette av folk flest betegnes verken som sykdom eller som en sykkelig tilstand. Det er i denne saken ikke sannsynliggjort at det forelå noen slik langvarig eller permanent sykkelig tilstand. [...]

Flertallet finner videre å vektlegge at plutselige, uventede besvimelser lett kan forårsake fallskader og andre ulykkeshendelser. Når en såpass sentral årsaksfaktor skal unntas fra dekning, bør dette gjøres på en klar og utvetydig måte. Flertallet viser i denne sammenheng både til hensynene bak fal. § 11-2 annet ledd, og til den avtalerettslige uklarhetsregel, jf. avtl. § 37 første ledd nr. 3.

I tråd med praksis legger nemnda til grunn at det, for å være tale om sykdom eller sykkelig tilstand/disposisjon, må være tale om mer langvarig eller permanent sykdom/sykkelig tilstand. Det er ikke tilstrekkelig med et mer dagligdags forbigående og enkeltstående illebefinnende, jf. også avgjørelse 2016-388.

I aktuelle sak, viser den eneste beskrivelsen av hendelsen at forsikrede falt ned fra «toalettet ifm magevirus/oppkast, svimlet og falt forover og traff vask/skuff med hode først». Det er ikke fremlagt noen medisinsk dokumentasjon knyttet til forsikredes helsesituasjon på tidspunktet for fallet som belyser årsaken til fallet ytterligere. Det er ikke opplysninger om «mer langvarig eller permanent sykdom/sykkelig tilstand», men det fremstår heller ikke naturlig for nemnda å sammenligne tilfellet med eksemplene fremhevet av nemnda i 2012-357: «forbigående svimmelhet, eksempelvis som følge av for lite søvn, etter en lang arbeidsdag osv.»

Det er som nevnt foretaket som må sannsynliggjøre at unntaket kommer til anvendelse. Slik saken er opplyst for nemnda, kan ikke nemnda se at foretaket i tilstrekkelig grad har dokumentert at det aktuelle unntaket kommer til anvendelse.

Forsikrede har fremsatt krav om dekning av advokatutgifter. Det følger av nemndspraksis, bl.a. FinKN 2023-784 og FinKN 2023-109, at foretaket er ansvarlig på objektive grunnlag for en klagers rimelige og nødvendige advokatutgifter ved uriktige avslag på forsikringsdekning. Nemnda utmåler ikke erstatningsbeløp, og vil derfor ikke vurdere hvilket beløp som evt. anses rimelig og nødvendig.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Forsikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Jon Einar Martinsen (bransjerepresentant), Tonje Giertsen (bransjerepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant) og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).